

RODOLJUB.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca ter stane za vse leto 1 K 60 v., za pol leta 1 K. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 16 v. Če se enkrat tiska; 24 v. Če se dvakrat, in 30 v. Če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Volitve in naš kmet.

Vlada je minolo soboto razpustila državni zbor in v kratkem se bodo vršile nove volitve. V farovžih nimajo zdaj družih skrbi kakor to, kako bodo vas kmete spravili do tega, da volite župnika in kapelana in druge take junake za volilne može, ki bodo volili poslanca, kakor ga farovž imeti hoče.

Ker se ta in oni boji zamere v farovžu, bode rekel: bodo že drugi opravili in ne pojde k volitvi volilnih mož. Če bi svojemu prepričanju glasno dal veljavo, bi oblekel suknjico in bi šel k volitvi in tam, ko se je prej z družimi možmi posvetoval, — pomagal izvoliti može, ki bodo izvolili poslanca po njegovem okusu. Še več, od vasi do vasi bi hodili in se posvetovali, kaj storiti.

Recite kar hočete, večina vas kmetov ni za to, da se duhovnik v vse stvari utikava in posebno ne gledate radi, da vas le-ta pri volitvah kakor oče žene v trumah na volišče. Marsikateri volilni mož se sramuje, ko hodi v mesto volit, obdan od duhovnikov, ki ga stražijo kakor policaji hudodelca. Ob takih prilikah pošten kmet sploh ni rad v družbi črne suknje. Rad bi bil sloboden mož, in srce mu pravi, da ni dobro, če izroči odločitev o važnih rečeh gospodarskega in družega njegovega življenja v te-le roke. Predobro mu je v spominu, kar pravijo starejši možje o tlaki in o desetini in predobro ve, da njegova beseda v malem krogu občine nič ne velja, če ni po godu gospodu iz farovža. Jezi ga to, saj je človek, ki je najslobodnejši delavec vsega gospodarstva, ki ni odvisen od prijaznosti ali neprijaznosti kakega delodajalca in vender še ziniti ne sme.

Da ni zamere, pa ne gre mož volit in potem napravita župnik in župan s par sklicanimi možmi kar hočeta. In to ni dobro.

Bomo povedali, zakaj da ne. Imel je kmet hude čase. Nič ni bilo njegovega. Grajščaku in farovžu je moral dati svoje hčere in svoje sinove v službo in v drugo rabo; smel se je poročiti le, če je to bilo grajščaku in njegovemu prijatelju v farovžu všeč. Smel se ni premakniti, če je hotel drugam kam po svetu. Delati je moral v najlepšem času grajščaku tlako, sebi pa delal v deževnem vremenu. Dobil je na tlaki toliko jesti, da ni poginil. In ko je svoje požel in spravil, prišla je desetina. In sodili so ga kmeta, kakor bi bil nizko doli pod človeško mero, in ko je umrl, dali so mu za krsto deske z gnojišča. Bili so včasih ti tlakarji tako izstradani, da so s slastjo jeli živinče, ki so ga izkopali iz kakega pogorišča.

Taki časi so bili pred 150 leti, in šele od časa Marije Terezije naprej je meščanstvo v naši Avstriji se toliko zdramilo in kmet za njim, da sta začela ta dva trgati predpravice grajščaka in farovža. Borila sta se za oslobodenje in Marija Terezija in Jožef II., ta najboljši prijatelj kmeta, sta ta boj podpirala. Če bi mogočni farovž grajsko gospodo ne podpiral v naspotovanju proti ljudomilim težnjam teh dveh vladarjev, bil bi avstrijski kmet že prej sloboden gospodar postal in danes tako močan kmet, kakor francozki ali tudi nemški. Veste, to je tako v razvoju gospodarstva. Neki pametnejši in tako močnejši ljudje dobijo nadvlado nad manj razvitimi. Te uprežejo v svoj jarem. Nekaj časa vleče ta človek kot živina. Ko pa se spameti in vidi, kako korobačar dobro za njegove žulje živi, začne trgati oje in boj nastane, dokler se gospodarju ne odvzame nekaj predpravice. Ta boj se pravi razlastitev. Najprej se hoče kos zemlje v prsto last, potem manj dni tlake, manj desetine, več prostosti, več človeške časti in gospodje sprevidijo, da se ni dobro predaleč s tlakarji v boj spustiti, odnehajo polagoma, zadovoljni so, da še imajo kaj na mizo postaviti in da jim ni treba iti samim za plugom. V tem boju pride kmet do proste lastine in prostosti tlake in desetine, da pridobi pogoje človeku vrednega življenja in da mora nehati postavljanje, gizdavost, potratnost onih, ki le hočejo od žuljev družih živeti.

Tak boj vidimo že več desetletij po vsej Evropi. V ta boj proti prejšnjim in zdajšnjim pijavkam se je tudi kmet postavil. Gospodarstvo fabrike velikih mest mu jemlje njegove sinove in hčere; sodelavcev nima, njegova kmetija hira. On sam mora potni les v roke vzeti in iti za zaslužki v Ameriko ali kam drugam. Davki so veliki, in delavci so dragi, njegovi pridelki nimajo dosti cene. Gorak ne more v nebesa. On ustopi v veliko armado onih, ki po izboljšanju pogojev življenja, gospodarenja težijo, se za nje bojujejo, ki delajo na to, da se milijonarji skrčijo in tudi njih premoženja, da se razlasti, kakor nekdanj grajska in farovška preobila kašta, tem mogotcem zdajšnjih velikih premoženj.

Svet zaradi tega še ni iz svojih tečajev pal, človeštvo živi v precejšnjem redu, ko več milijonov ljudi boljše pogoje življenja ima, kakor prej; recimo pred 100 leti, ko je bilo le nekaj stotisoč preobjetih.

Ali vse to se ne pridobi, če se ob volitvah reče: bodo že drugi opravili. Navedeni boji se danes zbojujejo po volilnih glasovih. Državni, deželni, občinski zbori so bojišča, in kdor je na teh bojiščih, oziroma pri volitvah dobro oborožen

in pogumen in v zadostnem številu, ta zmaga, ta sebi postelj postilja.

Velika sramota je za vsako državo, če se mora iz nje delavsko ljudstvo seliti v daljne tuje kraje za kruhom. Vsi, ki ste že v Ameriki in na Vestfalskem bili, vi veste, kako vam je bilo težko, ko ste se ločili od svojcev, od domačije. Veste pa tudi, kako ste si težavno tam v tujini kruh služili. Neuki moraliste najtežavnejša dela opravljati. Vidli ste, kakovo je tam delo, kako se pridobiva, kako se prodaja. Primerjali ste potem gospodarjenje v vaših domačih deželah in našli, da je to revno ubogo proti istemu bogatejši, omikanejši tujine. Pa videli ste tudi, da so tam ljudje ravno tako iz krvi in mesa kakor vi.

Ali ste tudi videli, kako se tam volitve vršijo? Vse je tam ob volitvah po koncu, vse hiti na volišče in vse vé zakaj. Pa gotovo vse vé, da se bje boj za izboljšanje svojih življenskih pogojev in vsega gospodarenja; za bolečine farovške kašte se živ krst tam ne briga. Marsikateremu je pri vsem tem misel ustajala: zakaj pa doma ni tako. Zakaj ne prihaja Američan ali Nемец k nam v knape delat, ste se vprašali? — Torej smo mi Avstrijci oni ljudje, ki v tujini najtežavnejša dela opravljamo. Zakaj pa doma ne najdemo zaslužkov? Zato, ker smo nebržni ljudje in pustimo veljati, kar farovž in bogatin hočeta, ker smo jim volilna živina, ki poslance v zборе pošilja, nad katerimi imajo ti svojo moč.

Na Nemškem je videl marsikateri Slovenec lepo urejeno kmetско gospodarstvo. Ali ga ni v srce zbudilo, ko se je domislil svoje revne bajte in hleva? In v Ameriki je videl, kako velikansko delo opravlja tam kmetija in kako lahko plačuje svoje delavce. Ali si kak Slovenec tam videl kmetä, da je šel vprašat v farovž, koga bo volil?

Revca si slovenski kmet. Dokler še imaš nekaj krompirja in zelja in špirita, ki ga z vodo namešaš, si zadovoljen. Če se v tujini z mesom nasitiš, vidiš nebesa. Ali potem, ko domu prideš, si navadno stara šljeva, ki farovžu vse prepušča, kar se pravi misliti, mož biti, skrbeti za svoje boljše življenje, izhajanje in vsaj za boljše bodočnost svojih otrok. Da, za to gre! Otrokom boljše postlati si dolžan, če si mož in ne mevža, ki otroke tje v endan na svet spravlja. Dobrega gospodarja pomnijo unuki: »To je še moj ded napravil.« To je, če je dobro, dober pouk, dober opomin, dobra šola. In taki so bili naši pradedi! Može — ali pa mevže, ki so si dale na glavo kidati? — Kar po deset duhovnikov pošlješ Slovenec v drž. zbor. Ko ti nastopijo, se ves pametni drugi svet pomilovalno nate ozira, to je,

če ti ljudomilo privošči še življenje kot Slovenec. Tako govori: »Torej še tako neumni so ti Slovenci? In ti hočejo, da domačini v njihovih deželah zasedajo dobro plačana uradniška mesta, ti hočejo, da se za-nje kaj iz državnega denarja dá, da se njih gospodarstvo povzdigne?»

Pasite uši po vaših vinogradih, hodite v trumah ven na knapovsko delo tujine, boljšega niste vredni, če nimate poguma, se pri volitvah postaviti na svoje noge.

K. S.

Politični pregled.

Nove volitve. V soboto dne 8. t. m. je dunajski uradni list priobčil cesarski patent, s katerim se je razpustil državni zbor. Nove volitve se bodo vršile v času od 15. decembra do 15. januarja.

Važna izjava. Cesar se mudi zdaj pri vojaških vajah na Gališkem. Tam se mu je poklonil tudi voditelj Poljakov vitez Jaworski. Nasproti temu je cesar rekel, da je razpust državnega zbora zadnje sredstvo ohraniti ustavno vladanje. To pomeni, da, če bi Čehi še ne odnehali z obstrukcijo, se bo začelo vladanje brez drž. zbora.

Vojna v južni Afriki se bliža svojemu koncu. Angleži zmagojujejo na vseh straneh četudi le jako počasi in z največjo težavo. Zdaj je tudi predsednik transvalske republike vrgel puško v koruzo in pobegnil v Evropo.

Vojska na Kitajskem. O vojnem gibanju na Kitajskem se poroča: Cesarsko palačo v Pekinu so zasedle vse narodnosti, mej temi tudi avstro-ogerski oddelek. Na palači vihra tudi avstrijska vojna zastava. 28. avgusta so imele vse mejnarodne čete obhod po palači v znak osvojitve. Vojaškega guvernerja Čunglija, ki je v zvezi z boksarji, so Japonci ujeli in ga zaprli. Pekin in okolica sta zdaj popolnoma oproščena boksarjev in kitajskih vojakov in ni toraj v glavnem mestu kitajske videti ne ene kitajske vojaške uniforme. Podkralj Li-Hung-Čang je sporočil kitajskim zastopnikom v Evropi, da hoče Kitajska postaviti vso svojo carino pod kontrolo Evrope in iz dohodkov tega poplačati vojne stroške.

Domače in razne novice.

Katoliški shod. Ta teden se je vršil v Ljubljani II. katoliški shod. Za klerikalce pomeni ta shod toliko, kakor da jih je zadela nesreča. Mislili so, da prirede velikansko demonstracijo, tako, da bo ves svet mislil: vse slovenstvo je v klerikalnem taboru. A kako so se zmotili. Cele mesece so bobnali za ta shod, s prižnic so ga oznanjali, duhovniki so zanj agitirali, a zbobnali so komaj kacic 1500 ljudi. Največ je bilo duhovnikov, ki so seveda morali priti, ker so se bali zamere pri škofu, drugih ljudi pa je bilo veliko manj, kakor na prvem katoliškem shodu. Prišli so mežnarji in tudi nekaj kmetškega ljudstva je bilo, a vse premalo za tako prireditev. Shod je brez vsacega resničnega pomena. Govorniki so pitali svoje poslušalce z zabavljanjem na liberalce. Tacega brezmiselnega, časih kar neumnega zabavljanja so ljudje že davno siti, in zato ni bilo za te govore prav nič zanimanja. Kmetški udeležniki so bili zlasti

hudo razočarani, ko so videli, da jih Ljubljana ne mara. Prišli so v Ljubljano z mnenjem, da bodo sijajno sprejeti. A kako žalostno se jim je godilo. Ljudje so se iz njih norca delali in jih zasmehovali, koder so se pokazali. Zlasti z bakljado se je osmešil ves katoliški shod. Ko so hodili klerikalci z bakljami in lampijoni po mestu, so se jim ljudje smejali, jih obsipali s vsakovrstnimi priimki, jih zbadali z iglami in se sploh na vse načine iz njih norca delali. Pred škofijo pa so Ljubljance s kihanjem in z drugimi šalami motili petje, žvižgali škofu, ko se je prikazal na oknu in viharno klicali živio Tavčar, živio Hribar. Policija je komaj vzdrževala red. Klerikalci so bili vsi poparjeni in so se tako klavrno držali, da bi se jih bil še kamen usmilil. Zasmehovani in zasramovani so morali odriniti v svoj brlog. Posledica je bila, da so kmetje zabavljali na duhovnike, češ, da so jih zapeljali, da so šli v Ljubljano. Klerikalci so mislili, da s katoliškim shodom dosežejo velik uspeh za svojo stranko, v resnici pa so dosegli le to, da so njihovi najboljši pristaši spoznali jalovost vsega klerikalizma, spoznali, da ta klerikalizem ni nič vreden, da klerikalci nič ne veljajo. In to je dobro, in smo zato duhovščini hvaležni, da je priredila II. kat. shod.

Za župnika in dekana v Kranju je ljubljanski škof imenoval kurata Koblarja. To je človek, čigar značaj je več kakor čuden, ki ne vživa nikakega spoštovanja, ki ga nihče ne mara, ki pa se je škofu s svojo časnikarsko podlostjo in s svojim hujskanjem prikupil. Škof ve, da Koblarja ves Kranj zaničuje, a vsilil ga je, prezrši starejše in ugledne duhovnike, ker računa, da bo Koblar dober političen agitator. S tem imenovanjem je škof samega sebe postavil v pravo luč.

Sokol v Vipavi. Ljubljanski Sokol in postojnski Sokol sta dne 8. t. m. poretela v Vipavo k slavnosti razvitja zastave v Gočah. Slavnost je bila prekrasna in je pokazala, kako prebujna in zavedna je Vipavska dolina, kako vrlo narodno ljudstvo živi tu. Mej govorom dr. Tavčarja so nekateri pijani klerikalci poskušali slavnost motiti, a obneslo se jim je slabo, orožniki so jih odpravili, na kar se je izvršila v najlepšem redu. Slava Vipavcem.

Državnozbornske volitve na Kranjskem utegnejo biti letos prav zanimive. Narodna stranka je sklenila, postaviti svoje kandidate v vseh okrajih in tudi v peti kuriji. Somišljeniki začnite se takoj pripravljati na volitve. V peti kuriji in v kmetških občinah se bodo vršile volitve mej 15. in 21. decembrom.

Dr. Šušteršič in sv. Duh. Z Dolenjskega se nam piše: Gosp. dvorni svetnik Šuklje in g. dr. Šušteršič sta imela avgusta meseca hud dvoboj. Na javnih shodih sta se prav nekrščansko obdelovala, dasi sta oba dobra katoličana. Dr. Šušteršič, ki je zraven svojega glavnega posla, da naše duhovnike v redu drži, tudi advokat, je na shodu v Ribnici, kjer je bilo baje 800 Ribničanov zbranih, izjavil, da mu vse, kar govori, narekava sv. Duh. To se še nikdar, kar slovenstvo živi, ni prigodilo. To je velik čudež. In še večji čudež je, da Ribničani, — 800 jih je baje bilo — niso pri tem razodetju smeha popokali in temu govorniku hrbta obrnili. Advokat — pa razpolaga s sv. Duhom! Kaj, za božjo voljo, pa se je z našimi škofi zgodilo,

da sv. Duh zdaj advokatu svojo pomoč daje! To ni šala, ljudje božji! Nobeden duhovnik se ni oglasil proti temu zasramovanju naše vere in bilo jih je na ribniškem shodu čez dvajset in noben farovski list ni dr. Šušteršiča zaradi tega karal, — kajše, celo na katol. shodu so pustili tega advokata in ga izvolili celo za predsednika. Za božjo voljo, ali je slovensko kmetško ljudstvo res tako zabito, da tudi take neumnosti mirno prenaša? Če kak naš pridigar na leci pravi, da vse, kar govori od sv. Duha prihaja, je to velika nerodnost, ker velikokrat pove tudi kaj prav neumnega, ali če bodo že advokati, ki so udinjani v farovski službi, tako govorili in se jim bo ploskalo, potem Slovenec, poberi kopita; ni škoda, če te Nemeč in Lah iz tvojih krajev preženeta.

Shod v Ribnici. Volilni shod, ki se je vršil dne 9. t. m. je dal sijajno zadoščenje poslancu Višnikarju, kateremu so se prirejale opetovane ovacije. 14 zavednih katoliških hujskačev z Jakličem na čelu je skušalo preprečiti zborovanje, a moralo utihniti po strogo stvarnem poročilu in odločnem nastopu poslanca in viharnem protestu ogromne večine. Udeležba izvanredno večja ko na katoliškem shodu ribniškem. Živeli zavedni naprednjaki!

Kaplan Mavring zaradi častikraje obsojen. Minoli teden vršila se je pri okrajnem sodišču ljubljanskem kazenska razprava o zasebni tožbi župana Franceta Jamnika iz Pijave Gorice proti kaplanu Mavringu zaradi razžaljenja časti. Kakor smo namreč že o svojem času poročali, odklonil je kaplan Mavring Franceta Jamnika kot krstnega botra, češ, da ne more biti boter, ker je pohujšljivec, in ker daje pohujšanje s tem, da ne hodi k spovedi in v cerkev, in ker rogovili zoper cerkvene naredbe. — Tudi mu je očital, da je grešnik. Gospod Jamnik, ki uživa kot župan in mož v občini popolno zaupanje in vsestransko spoštovanje, čutil se je vsled gori navedenega očitanja tembolj žaljenega, ker se je napad vršil v žagradu pred krstnim kamnom in v pričo več ljudi in na prav škandalozen način. — Ko je namreč prišel kaplan v žagrad, vprašal je takoj z vidno jeznim glasom Franceta Jamnika, če bode on boter, in ko je ta pritrdil, razkoračil se je kaplan takoj pred njim in s povzdignjenim glasom izrekel gori navedene razžaljive besede. — Kaplan Mavring vedel se je pred sodnijo zelo oblastno in je skušal vplivati tudi na priče. Zagovarjal se je, da je odklonitev tožnika kot botra notranja cerkvena zadeva, katera ne spada pred sodnijo, in da se ravna po inštrukcijah. On taji, da bi gojil kako staro sovraštvo zoper gospoda Jamnika, rekoč, saj sva še jago skupaj kupila, na kar je Jamnik opomnil: Da, takrat ali zdaj je pa druga jaga. Konstatuje se pa, da je Jamnik pred letom kaplana Mavringa pri škofu zatožil, in da od tačas Mavring Jamnika trpeti ne more. Mavring se je dalje zagovarjal s tem, da ni hotel Jamniku že v cerkvi povedati, zakaj ga kot botra ne pripusti, in da ga je zategadelj pozval, da naj gre ž njim v pisarno, da mu bo tam razložil vzrok odklonitve. Zaslišane priče so pa potrdile, da je ta zagovor popolnem izmišljen, in da se je kaplan v obče tako strastno vedel, da so bili vsi preplašeni. Kaplan v istini tudi ni hotel otroka krstiti in tudi

Želimljah se je župnik branil, češ, on se noče Mauringu zameriti. Pač pa so ga krstili potem v Tomišlju, in tamošnji župnik ni našel nobenega vzroka g. Jamnika zavrnuti. Kaplan Mavring skušal je, krivdo zvaliti celo na škofa ter je patetično izrekel besede: »Ako škof zahteva tako strogo, moramo ubogati«. Toda vsi ti izgovori gospodu kaplanu niso pomagali. Sodnik je obsodil kaplana Mavringa radi častikraje v globo 100 kron ali pet dni zapora in v povračilo pravnih stroškov.

Zopet jeden! Nadsvederc Peter Bohinjec, župnik v Horjulu in mnogozaslužni ustanovitelj konsumnih društev, je imel 4. t. m. pri okrajni sodnji na Vrhniki kazensko obravnavo radi prestopka po § 312. kaz. zakona (razžaljenje javnih organov pri izvrševanju njih službe), in je bil obsojen na globo 20 K, oziroma 48 ur zapora. Bohinjec je necega orožnika, ko je opravljal svojo službo, javno napadel in zmerjal. Zakon določa za tako dejanje zapor od treh dni do enega meseca, sodnik pa je milostno šel celo pod to določbo in obsodil Bohinjca samo na 20 K. Bržčas se je sodnik prepričal, da je župnik Bohinjec tako malo omikan in slabo vzgojen človek, da si ni bil svest kaznivosti svojega dejanja, kar je sodnik moral smatrati kot posebno olajšujočo okolnost.

Deželni odbor poklical je v cestni odbor senožeški g. Franjo Sušo, posestnika v Senožečah in g. Ivana Jurco, posestnika v Bukovji.

Cesar v Gorici. Poroča se, da pride cesar šele 29. septembra v Gorico na proslavo 400letnice združenja Goriško-Gradišanske s habsburškim cesarstvom. Minoli teden so bili župani celega goriškega okraja poklicani k okrajnemu glavarstvu v Gorico, kjer so dobili navodila za sprejem cesarja. Okrajno glavarstvo je županom pri ti priliki zaukazalo, da k sprejemu cesarja ne smejo priti z narodnimi zastavami. To je naravnost nečuveno, in če si puste goriški slovenski župani kaj takega dopasti, potem pač niso vredni, da bi jih kdo še smatral za može. »Soča« naznanja, da je ukaz glavarstva župane močno razburil, in da so pri glavarstvu povedali, da ne pridejo v Gorico, če se bodo delale slovenski zastavi take ovire. Tako je prav: toda besede same ne zadostujejo; čast slovenskega naroda in samospoštovanje slovenskih županov zahteva, da tem besedam slede tudi dejanja.

S sabljo po glavi. Prejeli smo naslednje: Slavnemu uredništvu »Rodoljuba« v Ljubljani. Temeljem § 19 tis. zak. poziva podpisano državno pravdnništvo po sporazumljenji s c. in kr. 3. kornim poveljništvom slavno uredništvo, da objavi z ozirom na članek v št. 17. z napisom: »Umor rezervista?« sledeči uradni popravek: Ni res, da je neki stotnik pri vajah na Notranjskem udaril s sabljo nekega rezervista s tako silo po glavi, da mu je presekala črepinjo, in da je vojak vsled dobljene rane kmalu umrl. Ni res, da je rezervist, ko je stopil do nekega vodnjaka, to moral revež plačati z glavo. Ni res, da je rezervist vojak oče štirih ali petih otrok. Ni res, da vojaška oblast skriva to grozodejstvo, ker se boji, da ne razburi ljudskih duhov. Stvar se marveč skrči na to, da se je na poti lovskega bataljona št. 7 blizu Rakeka dne 24. avgusta 1900 poveljnik prve stotnije vsled

upora nekaterih vojakov pri zajemanju vode primoranega videl, orožje rabiti, da bi si pridobil potrebne pokorščine in da je pri tem lovec-reservist, samskega stanu zadobil lahko telesno poškodbo na glavi, ki se je v nekaterih dneh brez vsakih nasledkov zacelila. Vojaško-sodne poizvedbe o tem dogodku se vrše. C. kr. državno pravdnništvo. V Ljubljani, dne 12. septembra 1900. Verderber.

Šulvereinska šola v Domžalah. Piše se nam: Naši Tirolci so prosili občino, to revno domžalsko občino, naj bi stroški šulferajnske šole prešli nanjo. Okr. glavarstvo v Kamniku je prošnjo v toliko rešilo, da se dovoli, če je občina zadovoljna. Nekateri narodnjaki zastopajo stališče, da ne smejo priti stroški šulferajnske šole nad občino, ker je ta že tako revna, in dosedanje davke komaj plačuje. Kaj pa če bi bila občina bogata? Toda bojimo se, da Tirolci vsejedno dobe svojo šolo na občinske stroške. Sramota bi bila in sramota bo, ako vas, ki leži na mestu, kjer se v par desetletjih lahko razvije najlepše mesto, ako vas, ki bi morala skrbeti, da ostane slovenska in kdaj kras slovenske domovine, postane popolnoma potujčena. Skrajni čas je, da se ustavi, da Domžalec ne bo več suženj, da ne bo jedina misel domačinov, prej ko mogoče priti v tovarne, in se naučiti »lepega« tirolskega dialekta ter v prah teptati vse, kar je slovensko. Odločilni faktorji v Domžalah, boste-li pustili, da pojde tako naprej?

Politično društvo »Edinost« v Trstu je v nedeljo priredilo shod, na katerem se je razpravljalo o ljudskem številjenju. Sprejete so bile že iz lanskega leta znane resolucije v tej zadevi. Shod je bil jako mnogoštevilno obiskan.

Slovinci iz Trsta in okolice namestavajo dne 7. oktobra obiskati umetniško razstavo v Ljubljani in prirede tem povodom poseben vlak.

Državnozbornske volitve na Štajerskem so že razpisane in se bodo vršile v prvi polovici meseca januarja. Peta kurija bo volila dne 3. januarja, mesta in trgi dne 11. januarja, trgovinske zbornice dne 14. januarja in veleposestvo dne 15. januarja.

Vipavska železnica. Deželni odbor goriški je naročil denarnemu kreditnemu zavodu v Trstu, da takoj naloži pri prometnem denarnem zavodu na Dunaju na razpolago železniškemu ministrstvu svoto 100.000 gld. in to kot prispevek dežele za nakup osnovnih akcij Vipavske železnice. O tem je obvestil deželni odbor tudi železniško ministrstvo. Nadejamo se torej, da se odda delo gradenja železnice v najkrajšem času!

Iz Kamnika se nam piše: Dne 2. septembra t. l. zvečer okoli devete ure zapazili so v Kapljivasi, po domače pri »Vampku«, da se za njihovim hlevom sveti. Na pomoč prišli ljudje so hitro pogasili ogenj. Niso se pa še dobro oddahnili strahu, že se zažari in velikanski ogenj nastane. Goreli so podi grajščaka Šmida v Komendi. Škode je več tisoč, ker mu je zgorelo več poljedelskih strojev in mnogo neomlačenega žita. Komaj so pa yrli gasilci iz Kapljevasi ta ogenj pogasili, zasveti se tam v Pšenični polici, po domače pri Robasu. Zgorela so vsa gospodarska poslopja, mož ima, ker je šele pred par leti postavil vsa nova po-

slopja, gotovo nad 8000 K škode. Drugi dan se je pa zopet videl velik požar v smeri proti Komendi. Natančno še ne vemo. Ljudstvo pravi, da zažiga vse jedna in ista zlobna roka. Gorje mu bi bilo, ako bi ga pri zažiganju zasačili. Ljudje so vsi zbegani in straha prevzeti. Pomagati si pa le nihče ne more, kljub temu, da so na straži. Takega hudodelca, če se ga najde, naj se kaznuje, da ne bo imel več veselja požigati. Koliko gorja, žalosti in škode stori!

Nevarnega tatu je vjel orožnik Jurca na cesti iz Lesec na Bled. Tat pravi, da se zove Mihael Milečki, in da je iz Trsta. Na sumu je, da je gostilničarju Ferjančiču v Planini ukradel hranilnično knjižico za 247 K in tudi več drugih tatvin izvršil. V Lescah je tat vrgel v stranišče hranilnično knjižico, glasečo se na ime Josipa Legata, na katero je naloženih 200 K in več vetrihov.

Izpred sodišča. Te dni se je vršila v Ljubljani nekam čudna kazenska obravnavo. Obtožena sta bila vevška klerikalca Jakob Bitenc in Jože Hromec, da sta na znanem shodu v Vevčah metala kamenje na socialnega demokrata Kocmurja. Njiju krivdo je potrjal z veliko vnemo njih dobri prijatelj in somišljenik Jeriha, v tem, ko je zanikoval, da bi bila Štefeška tedaj kamenje metala. Ta priča je tudi trdil, da je Kocmur tedaj, ko se je cesarju »Slava« klicala, kričal: Le kričajte, boste pa sladkor dražje plačali, na kar je funkcionar drž. pravdnništva konstatiral, da je to laž. Kocmur je kot priča izpovedal, da je videl samo Štefeško, ko je kamenje metala, ne obtožencev. Obtožena klerikalca sta bila obsojena na tri dni zapora.

Značilna beseda. Te dni je imelo laško politično društvo za Istro v Pazinu svoj občni zbor. Prišel je tudi istrski zastopnik pete kurije dr. Bartoli. Ta je na dolgo in na široko govoril o parlamentarnih razmerah in dejal: »V obče zanima nas Italijane to, kar se godi v Avstriji, samo do gotove meje.«

Radi protinaravne pohotnosti — kazenska razprava Anton Žerjal — odvetnik dr. Gvido d' Angeli. Tržaški »Avanti« piše v petkovi številki: Včeraj se je vršila pred našim deželnim sodiščem razprava proti Antonu Žerjal radi protinaravne pohotnosti po § 128. lit. b) kaz. zak., ker se je pregrešil dvostranski na telesu dr. Gvida d' Angeli, odvetnika in državnega poslanca, izvoljenega od III. kurije mesta Tržaškega. Vsled dovršenih sodnijskih preiskav je bil Anton Žerjal obsojen na 4 mesece težke, poostrene ječe. Sodni dvor je upošteval olajševalno okolnost, da je bil obdolženec izzvan od odvetnika dr. Gvida d' Angeli k nesramnemu činu. Postopanje proti odvetniku dr. Gvidu d' Angeli je zastarelo, ker je prešlo od zadnjega »čina« že več nego 5 let. Statistika ne pravi, da bi bil v raznih parlamentih Evrope in vsega sveta kak poslanec in ljudski zastopnik, ki bi se nahajal v istem položaju, kakor ta izvoljenec III. kurije.

Ponesrečil se je učitelj g. Florijan Rozman s Krškega. Na cesti blizu Radovljice je padel s kolesa, si izpahnil roko v ramenu, si zlomil jedno rebro in se na glavi močno poškodoval. Pripeljali so ga v deželno bolnico.

Na sejem v Ljubljano je prišla krast dekla Marija Jugovec iz Kota pri Škofji Loki, stanujoča v Mali vasi. Zasačili so jo, ko je ukradla Mariji Medičevi na Starem trgu št. 1 par črevljev. Pri preiskavi so dobili pri njej štiri kose suhega mesa, orgeljce, knjige, tri komade mila in dva para suknenih črevljev. Vse to je na en dan nakradla po Ljubljani. Policaj jo je vodil od prodajalnice do prodajalnice in je morala dati vse ukradene reči nazaj. Tatico je policija izročila sodnji.

Gadje gnezdo v otroški postelji. Z Dvora se nam piše: V neki koči pri Brezovi rebri v gozdu primerila bi se bila skoro velika nesreča. Stariši pustili so svojega otroka samega doma v postelji. Ko se oče povrne domov, zagleda grozen prizor: Velika kača je lezla otroku v usta. Ves prestrašen zgrabi gada in ga potegne otroku iz ust. Tako reši otroka gotove smrti. Našli so potem še celo gnezdo s petimi gadi v tisti postelji.

Z doma pobegnila je Katarina Bertič iz Suhe pri Škofji Loki. Ukradla je tolar 5 frankov, srebrno uro in verižico in nekaj denarja. Bila je že zaradi tatvine kaznovana in je tudi bila že v prisilni delavnici v Lenkovicah.

Pri streljanju se je ponesrečil Štefan Verbič iz Kosez. Pri nabijanju topičev se je vnel smodnik ter mu puhal v obraz. Težko poškodovanega so prepeljali v dež. bolnico.

Živa zgorela. Z Reke poročajo: Na trgu Scarpa v hiši Gelleticha v 4. nadstropju se je dogodil strašen slučaj. Tam stanuje kapelan Ban s teto in sestro. Okoli 7. uri zvečer je bila sestra sama v kuhinji. Ko je popravljala svetilko, se je svetilka razbila ter jo polila s petrolejem, ki se je vžgal. Hipoma je bila vsa v plamenu. Dobila je grozne opekline ter umrla, ko so jo prinesli v bolnišnico.

Nečloveški oče. Iz Altsohla poročajo budimpeštanski listi: V nedaleč od tu ležeči občini Horbat je 70letni kmet Andr. Tchor odsekal s sekuro svoji hčeri glavo, ker mu ni na polju pri delu dovolj pomagala. Hči je umrla na mestu. Morilca so odpeljali v verigah v Altsohl.

Pokosil lastno hčer. Nedavno je legla 7letna Maca Dešić iz Golubinaca na ledino in je v travi zaspala. A prišel je s koso njen oče, da nakosi trave za živino ter mej košnjo ne opazivši hčerke zapičil koso dekletu v trebuh. Otrok je zakričal, a oče se je malone onesvestil. Težko ranjeno deklico so prepeljali v mitroviško bolnico.

Zalostna šala. V neki gostilni v Nyardu na Ogrskem je pilo več kmetov. Andrija Kulcsar je dejal sosedu Adamu

Palencsari: »Ali veš, da te žena vara?« Palencsar ni rekel nič in odšel. Vrnivši se v gostilno, je dejal Kulcsarju: »Žena me ne bo varala več. Je že mrtva!« Prestrašena družba se je spogledala, a Kulcsar je rekel: »Saj sem se hotel le pošaliti.« No, Palencsar je s sekuro ubil spečo ženo in dva mala otroka.

Loterijske srečke.

Gradec, 1. septembra.	40,	9,	12,	20,	54.
Brno, 22. avgusta.	52,	19,	22,	89,	69.
Dunaj, 1. septembra.	52,	76,	86,	6,	39.
Lino, 7. septembra.	8,	9,	50,	48,	5.
Praga, 12. septembra.	74,	83,	87,	86,	22.
Trst, 7. septembra.	60,	10,	9,	52,	13.

Tržne cene v Ljubljani

15. septembra 1900.

	K	v		K	v
Pšenica, 100 kg	16	—	Špeh povojen, kgr.	1	44
Rež, "	14	—	Surovo maslo, "	1	90
Ječmen, "	13	60	Jajce, jedno	—	6
Oves, "	12	80	Mleko, liter	—	16
Ajda, "	17	—	Goveje meso kgr.	1	28
Proso, "	17	—	Telečje "	1	20
Koruza, "	14	40	Svinjsko "	1	40
Krompir, "	5	60	Koštrunovo "	—	80
Leča, lit.	—	24	Piščanec	1	20
Grah, "	—	20	Golob "	—	40
Fižol, "	—	16	Seno, 100 kilo	3	20
Maslo, kgr.	2	—	Slama, "	3	60
Mast, "	1	40	Drva trda, klfr.	6	50
Špeh svež, "	1	36	" mehka, "	4	20

„Zdravje je najdražji zaklad!“ Da bi pač vsakdo vedno na to mislil! Koliko ljudi se muči največji del svojega življenja, da bi na stare dni mirno živeli! Toda največkrat se zgodi, da ko ne morejo več delati, da tudi uživati več ne morejo. Ali bi ne bilo boljše, da bi čuvali svoje zdravje, da bi si prihranili za mirne stare dni krepko, zdravo telo? Prav lahko dosežejo ta namen, ako uživajo priprosto, naravno hrano. Začno naj s tem takoj pri jutranji kavi. Najzdravilnejša kava se pripravlja takó, ako se primeša k običajni bobovi kavi polovico Kathreiner-Kneippove sladne kave. Nebrojno rodbin jo je preskusilo, da ima taka kava najizvrstnejši okus bobove kave in ob jednem tudi vse zdravilne prednosti domačega sladnega pridelka. Vsakdo se ji bode v kratkem tako privadil, da ne bode mogel nikoli več pogrešati te prijetne, okusne pijače. Pazi naj se le na to, da se uporablja vselej pristna Kathreiner-Kneippova sladna kava v izvornih zavitkih.

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na mojo firmo.

Compagnie Générale Transatlantique.

Francoska proga s poštними brzo-parobrodi via Inomost-Basel-Paris New-York.

Cena vožnje v III. razredu iz Basela v New-York stane 84 (štiriinosemdeset) gld s hrano in stanovanjem od Basela dalje prosto. Odhod iz Basela vsak četrtek, iz Havra vsako soboto zjutraj. Ta črta je najbolj pripravna za Slovence iz Kranjske in Štajarske ter za Hrvate. Na parnikih je najboljša hrana in postrežba; potniki III. razreda dobé dvakrat na dan vino prosto.

Rommel & Comp. Basel (Švica.)

V Ameriki smo v zvezi z „Glas Naroda“, Fran Sakser, 109 Greenwich Street New-York.



Priporočilo.

Firma J. C. Bernard, tovarna za razne stroje v Karlinu na Češkem (pri Pragi) mi je za mojo vodno žago poslala jedno pat. Haag-ovo železno turbino, katero sem sam postavil in s katero sem jako zadovoljen. Vodna sila pri moji žagi je jako slaba. Dosedaj je gonila res tudi le jedno vodno kolo, s tem pa kljub vsem mogočnim tehničkim olajšavam samo jedno žago. Naročena turbina pa razvija moči za 9½ konjskih sil in žene pri isti vodni sili zlahka dve žagi ter en cirkular zajedno, brez prejšnjega šuma in ropota, ker teče jako mirno. Izgotovljena je iz dobrega materiala, zelo močno, a vendar jako precizno in tako lahko, da tudi z malo vodo dobro deluje, pri veliki vodi pa vsejedno ne podlega.

Radi tega priporočam firmo J. C. Bernard vsem onim, ki si mislijo nabaviti moderni gonilni stroj, tembolj, ker cene niso visoke, plačilni pogoji pa jako ugodni. Turbino si lahko vsakdo pri meni ogleda, kjer dobi lahko vsa potrebna natančna pojasnila o velikosti, moči in cenah.

Na Bregu pri Borovnici, dne 24. avgusta 1900.

Fran Svigelj
posestnik in trgovec z lesom.

KAVA

DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA

Ivarina je najboljša cikorija.

ZALOGA PRI IV. JEBAČINU

LJUBLJANI.

Dobiva se povsod.

Genjena

..... gospodinja!

Ne dajte si vsiljevati drugih izdelkov cikorij, ampak zahtevajte povsod najboljši pridevek k pravej bobovi kavi, to je cikorija ali:

Dobiva se povsod.